

CONTIMPORANUL

ANUL V. No. 67. 1 Iunie 1926

EXEMPLARUL 5 LEI

GEORGES BRACQUE
(Paris)

Compoziție 1925

PRELUDIU LA DANSUL PLANETELOR EXTERIOARE

Inaltă conexiune
Gardă eficace munților
Drum și carte

Pentru roșul rac al lui Marte
Pentru Jup
(Acel trup)
Pentru Saturn centurat în aparte
— Uran ca un tiv
Neptun aditiv;

Cădelnițare 'n cor a nunților
La zece Lune în rampă
O, foarte cerească și amplă
Mătanie
A Frunților!

Salut de pe scară de noapte
La sexul seral
De trei ori spiral:
Al lumii râu static de lapte.

Plecăciune joasă
La față întoarsă
Tristă
Care ajună
Acolo'n cărbuni din lună.

Mătanie adâncă
Indoită încă
Norului violaceu
Fumat lung de soare
La ziua'n vărsare
Când pipăe sufletul meu.

n
B
r
b
u

In vizită la Joseph Delteil

Am găsit pe Delteil la masa de lucru neobosit gata să-mi vie în ajutor:

Cred că trebuie să lărgim sfera artei. Trebuie să mergem puțin pedelături. Mereu să părăsim drumul mare. Trebuie să facem în fiecare dimineață câte o călătorie: literatura de contra-sens este un drum nou. Când mă apuc de lucru mă întreb întotdeauna făcând o revizie a universului, ce fac persanii, de exemplu, acum!

Cred într-o literatură de natură mai abstractă și psihologică care nu ține atâta compt de substanță. O stilizare este însă necesară. Spiritul trebuie creat în funcție de spirit. Cred că forma literară nu evoluează ci numai necesitatea. De exemplu nu vâd rațiunea ca genul epic să dispară. Numai că din punct de vedere al formei trebuie cântărite și refăcute cuvintele, trebuie curățate și deparazitate. Fiecare trebuie să-și creeze limba proprie. Această limbă nouă se bazează în mare parte mai mult pe asocierea și disocierea cuvintelor decât pe noțiunile lor.

— Viitorul artei este în această reținoire. Am credința că epoca marilor stiluri va reveni.

— Ca gen de literatură epicul va învinge.

O operă actuală are necesități tragice, ironice.

Ca formă: versul nu corespunde elementului timpului.

Prefer versul liber până la proză.

— Nu cred că socialul să conlucreze cu spiritualul. Literatură are domeniul artistic îndeajuns de vast pentru a se îndestula.

Arta trebuie să fie o construcție.

Lumea ne dă spectacole când comice când dramatice. Cred că arta va crea epicul prin sintesă după epoca de analiză pe care pare că am învins-o.

În acest fel am scris Jeanna d'Arc care a avut mult succes.

Și les Poilus o poveste epică a războiului în felul celebrei »Chanson de Roland».

Prepar acum *Viața lui Napoleon*.

JOSEPH DELTEIL

desen de MARCEL IANCU

— Nu cunosc literatura română dar am o deosebită dragoste pentru dânsa.

Primul meu volum »Le coeur grec» a fost prefațat de Elena Văcărescu și printre prietenii mei îi număr pe Șoimaru pe Fondane și pe Ion Minulescu.

MARCEL IANCU

VARIETE

O vioară cânta cu vine pe gât la o femeie

Autodidact aerul trece confortabil prin plămânul aliniat

De-ce pianul acest mi-l-ai prescris cât o doză de bicarbonat sau mai bătut peste umăr cu o idee?

Lumina purta monoclu și privirea ta era în frac

Uite inimă dactilografă în inel ejaculau serpentine

Vinul scoboră în oase cât Directorul în saline

Și ochiul tău orange se plimbă ca o lebădă pe lac

Ți-ai arborat în vârf părul și-ți apropii memoria cât o [scrumieră]

Lângă dansul de bambus și zâmbetul acestui »Pinot Noir»

Printre tine treceam identic unui gardian în squar

Și tu să fii gentil mi-ai prins un proverb la butoieră

Blonda Valy și ascuția între noi glasul la fel unui creyon

Să ne excite ne pudra obraji cu sărutări empirice

Când eu îi silabisiam sub masă genunchii ca un student
(din Boston)

Nety dansa (vezi fata cu dinți stricați precăt litere cirilice)

Afară căutam constelații și un gard pentru urinat

Vocă ta ne era eșartă prin mersul incolor

Aci Perez ne-a împărțit surâsul asemeni locuri în ascensor

Și ultimul felinar își spăla flacăra cu hiper-manganat

Umbrea edera afişelor ultimului târg de mostre

Pe bulevard tramvayul predă corect gimnastica suedeză

Intr'un pom ziua se freca la ochi eu respectam sentimentele

[voastre]

Și tu repetai acelaș cuvânt din Biblie: eu mă aşez tu te

[așeză]

George Dînu (Stefan Roll)

Găsisem! Un fel de pumn fluid îmi înleşta senzaţiile şi mi le trăgea prin ochi afară, ca pe măruntaiele unui suplicat. Nu era somn, nici odihnă, ci numai plică pusă vârtejului de mişcare sufletească scăpată în spre moarte din ritmurile ei fireşti. Un mijloc de evadare din realitate, un joc de-a-v'aţi-ascunselele cu noaptea şi cu amintirea, dintr-o simplă rugăciune a privirii la metalul absorbitor. Fiindcă nu-mi puteam întrema forţele cu un somn de piatră sau măcar de undă zădărniciam risipa lor prin această licenţiere a simţurilor torrenţial prăvălite în abisul enigmatic al unei pojghiţe de nichel. Săptămâni întregi am recurs la fakirismul care-mi reţinea existenţa cum îţi stăpâneşti respiraţia. Anulam în astfel de absenţe voluntare, cursuri de timp insuportabile, zile şi nopţi în cari conştiinţa trează s'ar fi epuizat ca o lampă, puterile s'ar fi sfârşit ca nişte panglici smulse de o viteză fantastică.

Apoi existenţa mă constrânse la relaţiile cu lumea exterioară. La început bătaia în uşă a servitoarei etajului în care locuiam, mă sguşduia ca o somaţie supremă de a mă predă. Faţă de cuvintele ei puţine mai baricadam într-o tăcere gata la toate apărările. Renunţasem la hrană, dar foamea nu mă răpuse cu uşa cu două, acum când nu mai era o tristă osândă ci toanele unui bogătaş.

„Să ies, să descopăr uşi, libertatea, văzduhul, cu emoţia unui liberat din spital.

Raite mari la marginea oraşului, pe unde nu înţâniam cunoscuţi, nici întrebări. Îmi recunoşteam prietenii de altădată, la mari distanţe şi în cea mai deasă gloată, şi înainte de a fi fost zărit mă şi făceam nevăzut după colţuri sau în mulţime. Olată însă mă cuprinsese o ameţeală, dintr-o simplă lovitură pe umăr. — Ce-i cu tine? Vocea cunoscută a unuia dintre cei mai stăruitori şi mai indiscreţi persecutori mi se revelă în această interpelare familiară. Era unul din acei ce se interesează de toate amănuntele vieţii tale, îţi dau îndrumări şi sfaturi, îţi scotocesc inima şi buzunările... Te întreabă încotro, cum şi ce fel, te opresc din drum cu interogatorii esenţiale, dar cari pot fi aminate, şi se oferă la nevoie să te însoţească acasă sau la punctul de destinaţie, numai pentru plăcerea poate bine-intenţionată, de a te mai iscodi câte puţin. Ce-i cu tine? se mai înfipse ghiara lui în umărul hainei mele, — te-ai dat la fund? Cum stai? eşti tras la faţă şi cam palid... Hai? ce duci în servietă? Un manuscris? Dă-l încoă să-l cetim... Sau te-ai decis serios la avocatură? Era şi timpul!

Mă străduiam să-i dau a înţelege că sunt cât se poate de ocupat şi că ne-am putea întâlni altădată. Păstram un zâmbet de plăcere crispat pe figură, pentru a nu-l jigni. Dar prietenul era un om care nu crede în graba şi în datoria altora... Cu neputinţă să mă smucesc, mai ales când întrebarea lui îmi prilejuise o revelaţie şi o teroare fără seamăn. De-abia mi se lămurise imprudenţa smintită de a eşi zilnic şi pretutindeni cu servietea casierului, la subsuoră. Nesocotinţa de a nu o fi distrus îndată după săvârşirea raptului.

— Hei, ce eşti aşa de aiurit? Uite la el, ce mutră face! Din ce trăieşti acum?

Exasperarea îmi dădu energia să mă desbăr de individ. În definitiv, acesta nu era un fel de a acosta, oameni. Bădărnăia iscoditoare are o margine, chiar şi între prieteni. Ar trebui să-şi dea seama, înainte de a i-o spune altui, mai puţin bine

intenţionaţi ca mine. În sfârşit, viaţa noastră nu e la dispoziţia nimănui şi până una alta sper că îi va face destulă plăcere şi am chiar onoarea să-l informez că, deocamdată, sănătatea mea e minunată, iar cinstea de a-l satisface cu alte amănunte, — de pildă: conţinutul servietei mele, — mi-o rezerv pentru altădată: momentan sunt grăbit foarte, şi mai am şi o straşnică poftă să rămân singur, — la revedere!

Îl văzui cum, oprit, mă urmăreşte mult timp, cu priviri perplex.

Către seară, îmi aduc aminte, cu milă şi remuşcări, de familia casierului. Îmi pun ochelari mari negri şi mi ridic gulerul. Am bani într'un plic pecetluit.

Pândii un comisionar, mai la întuneric. — Ce număr are? Dacă nu găseşte pe nimeni acasă, se va mai întoarce de câteva ori, până va încredinţa plicul, în care sunt acte importante, în mâini sigure... Şi-i dădui locuinţa casierului.

— Ce imprudentă! (mă depărta grabnic) Una ca asta poate răscoli din nou întreaga afacere! Sunt un romantic fără leac, un sentimental sortit înfrângerii. Resorturile animalului primitiv din mine, s'au frânt. Slava şi biruinţa sunt numai pentru cei asprii şi cutezători. Eu merit temniţa şi defăimarea!

Totuş satisfacţia că am îmbunătăţit traiul unei familii năpăstuite, mă urmări ca un rest de prostie infantilă în apăsăturile bărbăteşti. — Altă satisfacţie, drept vorbind, nici nu aveam. Aceeaşi viaţă de cârţită caşi înainte. Sărăcia mi se agravase din clipa când devenise o necesitate şi un certificat de inocenţă. Singurătatea mă apăsa ca o lipsă de aer.

Uneori se populă cu fantome. Serile, pe aleiele neumbrate dela Şosea, copacii conspirau aplecându-se, pe când freacău li se depărta ca o veste. Rătăcirii febrile: niciodată nu păstram pasul de plimbare. Acceleram pe nesimţite umbrelul până la fugă, şi mă opriam găfăind, în cineştie ce cartier întortochiat al Bucureştilor. Într-o întârziere de ceaţă, odată, două, siluete se desprindeau dintre trunchiurile dumbrăvi şi trecură pe lângă mine. Pasul nu li se auzia pe brazda moale. Glasul unuia dintre necunoscuţi, însu-nă celuilalt, o frază pe care mi-o repetasem mintal, de sute de ori: trebuie să te faci luntre şi punte să scapi de sărăcie! Deşi nu cunoşteam vocea, siluetele nu-mi erau străine. Fără 'ndoială, semăna straniu, cu urmăritorii de până mai eri, ai Domnului cu Servieţa. Ah! obiceiul blestemat de a purta geanta cu pricina pretutindeni! Dar nu m'au recunoscut, absorbiţi de preocupările şi de rătăcirile lor fără odihnă. Dacă le-aş şti culcuşul, le-aş uşura viaţa cu un teanc din comoara care nu-mi foloseşte la nimic. Să risipesc în cale-mi binele dezinteresat.

Trebuie să răscumpăr puţin din prestigiul compromis de atâtea sentimentalism, cu o mărturisire: niciodată nu mi-a dat prin gând să renunţ la prada mea, să o restitu, sau să mă predau, cu o spovedanie sgomotoasă, bună de povestirile ruseşti. Nici la faţa locului n'am mai rătăcit, venit de lecturi, împotriva unei impulsii proprii delictelor de rând şi eroilor de roman.

Dar izolarea mă înfiora ca noaptea veşnică. Am organizat la început, între cei patru pereţi şi fereastra ei spălăcită un război spiritual sistematic. Mă ameninţau personificări obositoare. În lăuntrul fără dimensiuni al cugetului, se desfăşura filmul închipuirilor absurde. Vizite imaginare, romane poliţiste, în cari trăiam consolarea unei priviri de femeie sau groaza de a fi capturat. Auziam suflul, şoaptele fapturilor

MARCEL IANCU

Pictură (colecția Ruleta)

din cari îmi alcătuisem o tovărășie. Intensitatea iluziei îmi smulgea replici rostite. Asemenea coloșii durau ore întregi. Din rândurile societății mele, am distins și am reținut, în raporturi felurite cu persoana centrală, câțiva eroi și eroine. Regăsite seara la întoarcere, reluam convorbiri întrerupte, situații nedescurcate. Unii dintre acești prieteni s'au bucurat de privilegiul de a eși cu mine la plimbare. Altor le dădeam întâlnire deodreptul în oraș, și o porniam împreună, dela locul hotărât pe străzi. Fecioara blondă mă aștepta, de obicei, lângă fântâna unei grădini publice, dimineața, la 11 ceasuri. Dar nu venia decât pe soare și, ca să fiu drept, virginitatea ei timidă, îmi părea lipsită de interes. Către același punct serile, grăbiam pasul, pentru a scuti de așteptare, o enigmatică și esențială ființă arămie și felină, cu gestul imperios și rapace, o melodie înșelător de calmă și de mată pentru nervii mei de rezonanță. Câtă dibăcie întrebuițam ca femeile la cari nu puteam renunța, să nu se întâlnească nici odată. Lucru anevoios, față de blonda fecioară care descifra cu tristețe, pe încheietura mâinilor mele, misterioase urme de unghii exasperate. Trecătorii zămbiau și întorceau capul după mine, când gesticulam și-mi înduplecam tovarășii din convorbirile peripatetice. Acașă, încuiam uneori usa și pustiiam în odaie, gonind vizitele ca pe niște fluturi. Îmi impuneam un subiect de meditație, timpul, spațiul, liberul arbitru. Pe nesimțite și pe cărări tainice cădeam iarăși în centrul lumii mele neștiute... Nici scrisul nu m'a pilotat într'alte larguri. Nici vizita unei femei în carne și oase, o neobosită și bizară tărfa, aflătoare în toate localurile, și pe toate străzile, din zori și până în miez de noapte, și pe care o introdusei, cu sentimente sacrale, în lumea grațioasă și plâpândă a frământărilor mele. Hohotul ei aspru, râsul trivial, apucăturile de matelot beat, în odaia mea cea cu două zone suprapuse, pentru calitatea privirilor cari le oglindesc: cameră mobilată, pentru dansa... seră suprasensibilă pentru mine... Tocurile ei scâlciate striviră dela început, câteva flori

în sângele lor albastru. Gesturile ei de cântăreață sfășiară reveria fecioarei de lângă fereastră. Fumul țigării otrăvi fantoma diafană a unei Prezențe neidentificate. O părere de rău mă înclină. Priviam consternat cum calcă totul în picioarele ei materiale, cum măcelărește, sub retunșimile ei lăbărțate, flora, luni după luni selecționată, a realităților superioare.

— Ce-i cu tine, băiete?...

Primăvară, exalări seminăle, mireasmă de coji de copac și de vânt umed. Sângele se subțiază, pe fețe lunatice apar vine albastre, ca pe tâmpla mea slăbită, — pe batiste flori de agonie. Sezonul înaintase: dela ghiocei și violete, la lăcrămioare. Dela caiși și vișini la castani. Apei la înzăpezirea dulceagă și epuizantă a salcâmlor.

În sfârșit, teii toți izbucniră în conspirația unei nopți, și revoluția suprimă limitele dintre suflete și miresme, aruncând în lume o confuzie fără seamăn. Oamenii leneviau în mers, dilatați de o fericire insuportabilă. Parfumurile alterau sunetele, culorile și peisajul, puneau mai ales surdina mișcării, așa cum ninsoarea vrăjește orașele, încremenite, printre înșea, într-o tăcere feerică:

Altfel, amiezile albe secău peisajul industrial ca pe o plămădire de hârtie și ochii poporului arborau seceta acestei ore prăfuită ca o mansardă.

În odaia încinsă, îmi ocrotiam țeasta cu batista udă. Arșița îmi fulgeră peste pleoapele învinse. Chemam toropeala resemnată a fiarelor în cușcă. Un tablou alpin cu lacuri violete și năluciri de ghețar pe hârtie vellină... Reclama unei vile în munți cu stockuri de repaos.

Nici o digresiune statornică pentru chinul meu plătitor pe o mare roșie.

Sunt pe ultima treaptă a singurătății și răbdarea mă bate cu vânturi de nisip. Pe ce hotar să-mi țin tuesc voința căzătoare? Unde să-mi caut nădejdi și mijloace de rezistență?

Nu mai pot luneca prin timp, în carcera mea de var. Chemările mele de greieri m'au istovit.

Săparea spre care năzuiesc există totuși și trebuie să conste într-o idee de ultima simplitate. Oul lui Columb unde să-l găsească? Oul îmi readuse senzația de uscăciune și de lumină stearpă. Își găsi apoi loc nesprijinit în mijlocul îndoelilor mele și depăși de cinci-zece ori mărimea naturală.

Să fug? unde? și apoi ideea nu-mi venise așa cum nu-i vine nici iepurelui prins noaptea pe șosea, de snopul orbitor al unui far de automobil.

Vara umplea ca un cor văzduhul. Dela fereastră privirea goniă pe scuturile acoperișelor, — se tolnia al poalele cupolelor albastre.

Vana mea umflată pe tâmplă, mă obsedă. Șerpuierea ei fără contur și fără sens avea totuși un desen precis. Nu-l vedeam în oglindă; nu l puteam ceti cu degetul. Dar senzația interioară îmi afirma răspicat: era un profil de femeie. Cine să fie necunoscuta reprodusă în efigie pe soclul frunții mele? În mai multe după amiezi îmi explorasem zadarnic taina. Deodată, o uimire mă înveseli. Mă lovesc cu palma peste frunte: cum de nu mi-am dat mai de vreme seama! Minervă, erai!? hohotesc, — Minerva? Desenul vâni mele congestionate era profilul înțelepte zeițe...

Sunt însemnat cu semn bun și soarta mi se va îndrepta, fără greș.

...În aceeași clipă, o bătaie în ușă. Inima crescă de emoție.

În cadrul ușii, în fiacără sălii prăfuite, mi se ivi un

om, a cărui vedere, îmi stârni mințile ca păsările speriate într-o poată, și închise ochii orbii de rotirile sorilor concentrici, năvăliți în încăpere. Vestimentele roase și lucii îi înconjurau naltul trup, tot atât de strâns ca benzile unei mumii egiptene. Între clapele gulerului țepăn și vechi, mărlui lui Adam, jucă, suveică, în sus și în jos. Arătare uscată și zimțuită ca o gravură în lemn, în cadrul de colb și soare, cu ochelarii incendiati de frângerea unei raze. Ținea o mână adusă lângă buzunar și brațul lipit de corp ca și cum ar fi purtat o servietă, imaginată. Făcu o plecăciune corectă și birocratică, o înghițitură care îi sgâlțai gâlca grumazului ca pe un Ludion, și vocea lui șioasă și așezată îmi articula câteva cuvinte. Zise, și întinse mâna...

Numai câteva cuvinte. Înțelesul lor sosi abia după o pauză să ricoșeze pe sunetul lor călătorit. Înțelesul lor simplu se întoarse apoi ca un ecou, încă și încă,

A M I T S Ă - D A I P A R T E A M E A
A V E N M - I P A R T I. VINEA

trezi amintirile în masă, desfudă tainele, incendiind ca într-o peșteră, întâmplările, cu o lumină sprintenă și subită. Viețile noastre s'au fost înțeles, pe dedesupt, precum copacii se îmbrățișază prin rădăcini? Cum de n'am presimțit cele ce se întâmplau, încă depe atunci depe atunci, din orele urmărilor mute, din clipele corespunzătoare tacite? Și acele cuvinte simple și timide, începură să joace în slove strâmbe, tontoroii, în jurul meu și al vizitatorului cu mâna revendicatoare întinsă la mine. Făceau hore elastice, în jurul nostru, modificându-și conturul, stilul și expresia. Se agățau pe funii solare, ca maimuțele în spațiu, ca rufeale întinse la uscat, — ne încoronan amestec, clădiau arcuiri de triumf peste spetele noastre rigide, realcătund în ordinea firească sau inversă, cuvintele Domnului cu Servietă:

— Am venit să-mi dai partea mea!

SALOMEA 1)

Plesnește, sclav pe talger repezit
Trei pumni și-un scapăr de scânteie,
Întoarce trupu'n danț de curcubeie,
Încet și lin, și vicenește, și iuțit.

Și cântă'n fulger sângerat
Cu răstignite mâni pe harfe sumbre,
Cu mâinile halucinate umbre
Urcând, căzând în țipăt neîncetat.

Și taci apoi cu luna care tace,
Adormi cu noaptea ce închide
Stelele'n flori — și'n carapace
De rouă zările lichide.

Să stai, să mergi, să te învârti în van,
Asemeni celui care umbra-și cată,
Și'n fiecare pas cu masca înleștată
Surădă crunt pe talger IOCANAAN...

Și'n glasul tău să țipe șerpi în șuer
Cum a țipat în funduri de fântani
Blestemul lui alunecându-mi rece fluier
Pe coapse, pe spinare, brațe, mâni.

Să plângi cu șoldul înălțat și plâns
Cum plâns'am eu în zbateri dure,
Mâna pustnicului să mă ție strâns,
Să mă desmierde vorba lui cu-adâncuri sure.

Pe drumuri limpezi ași fi vrut s'alerg
Cu trupul lui în preajmă'n neprihană,
Și'n inima-i cu pași de prunc să merg
Cum cerbi și ciute într-o toamnă roșcovană.

Și să mă'norc în trupul meu mai blândă
În dureroasa dragoste născândă.

Dar glasul lui în mii de pietre a improșcat
Un blestem în dispreț — și fu mai tare

Blestemul șuerat al glasului și m'a'ngropat
În mii de pietre'n fulgerare.

Goală am dansat în fața împăratului,
Danț din pântec dar pântecul țipa
O durere pe care împăratul nu o înțelegea.

Goală am avut un cap și-o biruință,
De pântec capul am aninat,
Și'n danț rotund mi-a sărutat
Pântecul, gura ee nu atinse buza-mi în suferință.

Gura prin care suflul și-a rotunjit
Cerurile în neprihană,
Pe pântecul meu a doua oară a murit:
Rană pe rană.

CAMIL BALTAZAR

CORNELIA BABIC
D e s e n

1) Din „Biblice“ sub tipar

MARCEL și IULIU IANCU
Pavilionul Suchard din Târgul Moșilor

Lupul și mielul ¹⁾

La so'sțițiul de vară lupul reîntâlnește în același loc p. m. (pe miel).

Acum surpriza lui era mult mai importantă decât spaima mielului. Nedumerit, îi cere explicații binevoitoare. Indiferența mielului îi mărirea neliniștea. Remușcat de conștiință lupul invocă drept scuză tradiția biblică. (Se întâmplase în ajunul paștelui). Mai pretindea că nu crede în metempsichoză. Și se temea că misterul acestei reîncarnări îl va duce la demență. Imploră o deslușire și asigură pe miel de lipsa oricărei poftă de mâncare. Un sughiț puternic dovedea înfricoșarea lui și 13 picături de apă fură luate de lup din același pârâu.

Mielul întretăie toate aceste reticente cu replici oportune ca: tăcere, imobilitate și mirosirea apei. Era evident că se complăcea în situația de halucinație a lupului.

Lupul încerca încă mila mielului. Acesta se fotografia în apă — mofturi cari iritau pe lup. (Un lup iritat face cât doi).

Impins de o teroare lăuntrică în fața supranaturalului, lupul se repezi din el însuși asupra misterului. Șfâșiat din nou mielul îngrozi și mai mult pe lup. Era un exemplar împăiat în propria lui piele, scăpat dintr'un muzeu.

¹⁾ Din „Încercări pentru restabilirea moralității în fabulele regretatului Lafontaine”.

Incurcat în paie, inebunit de curiozitate, lupul golea pielea ca să găsească adevărul.

Între timp fu surprins de câini polițiști cari îl conduseră la judecătoria săi tirești.

E de reținut că nici în fața nenorocirii lupul nu și-a uitat demnitatea și n'a stăruit în rolul martirului.

Întregirea de mai sus, culeasă cu multă grijă de adevăr, se așază de la sine în balanța cinstei artistice și în aceea a moralității generale, și dacă nu adaugă nimic celor ce știm despre etica lupului, știrbește fără voia nimănui prestigiul regretatului Lafontaine, îndrumător al educației prin mijlocul pildelor vii.

Prezentând pe miel ca pe o victimă în cunoscuta sa poveste, acest om mare și regretat n'a șovăit — desigur în scopul bunelor lui intenții — să trimeată mintea copiilor din numeroase generații pe căile greșite ale unui sentimentalism, pe cât de inutil, pe atât de ușor de găsit în firile de obicei susceptibile, la întâmplările, în aparență, nedrepte. Făcând aceasta el însă indică viitorilor cetățeni și patrioți, o falsă idee despre caracterul lupului.

Trebue afirmat cu îndărmie că niciodată lupul n'a procedat față de miel, oriunde l-a întâlnit, altfel ca în versiunea repausatului moralist, care totuși pare a fi voit să ne înconștienteze prin textul ei, despre un fapt excepțional.

Caracterul lupului a fost întotdeauna constant mai ales față de miel, și tot așa cum atacă fără preliminări și fuge când socotește că trebue să o facă.

De aceea cei mai mulți dintre ei sfârșesc dispăruți.

Stilul regretatului precursor ajută în chip vinovat, atârțarea interesului și a revoltei, prin meșteșuguri înadins găsire, cari i-ar putea satisface mai mult vanitatea decât onora opera.

Din punct de vedere strict istoric se poate susține cu aceeași tărie că mielul nu vine niciodată singur la apă.

Afară de asta, cum reiese din restabilirea de mai sus, lupul, chiar dacă a vorbit vreodată cu mielul, a făcut-o numai după ce l-a mâncat și în scopul unic de a-i cere unele informațiuni de ordin ocultist, iar nici de cum pentru a-i căuta pricină.

În rezumat, trebue spus fără înconjur, că regretatul Lafontaine a inventat pur și simplu toată narațiunea se.

Chipul puțin recomandabil în care se selecționează materialul cărților didactice de pretutindeni, a făcut posibil nu numai consacrarea unei nedreptăți, dar chiar ridicarea e la rangul de morală de mare tiraj. Poate că amintitul regretat însuși n'ar fi revendicat atât de mult.

P. S. Dar dacă pe lup îl chema Wolf și ar fi fost el cel mâncat de miel, îl mai compătimeau copii?

Jacques G. COSTIN

La révolution Surréaliste

Dir.: A. BRETON

Cea mai scandaloasă lume din revistă

16, Rue Jaques Callot Paris

L'architecture vivante

Documents sur l'activité constructive dans tous les pays ■ Directeur : Jean Badovici ■ Abonnement annuel (4 Fascicules 125 francs ■ Editions Albert Morancé a Paris 30 & 32 Rue de Fleurus

Incorporarea fecioarei războinice: și cavalier și nebună de țară o salutăm în sfârșit în persoana rarei Lily Popovici. O sfântă vervă mediază între Geniul câmpurilor și spectator. Iluminată și cu dulceață răsărită, actrița încapă în forma deficilă a rolului.

Scena judecății este triumful d-șoarei Popovici. Ce alt cuvânt, ca purtător al vestirei Sfintei Ioana? Cel de argint, de apă și de cer al celei mai personale din interpretele noastre.

NOTE PE TARABA SALONULUI OFICIAL

Nu ezitați între târgul Moșilor și Salonul Oficial. Asemănările sunt orbitoare și esențiale: varietate, surpriză, farsă, deșertăciune, gloată și aristocrație, surle, panglici pe nas, nuduri, monștrii și dobitoace. — Totuși, față de sufocanta pretenție de artă și glorie cu toptanul, față de o anumită specifică indecență adăpostită cu titluri și prestigii de juriu, estetică și oficialitate față de porcoasa tentativă de viol încercată asupra bunului său gust și a libertății tale de spectator, dai îndărăt încă depe pragul salonului, și-ți preferi panorama voiasă a Moșilor și a saloanelor apropiate în cari nudurile, în carne și oase, ieau atitudine adresate deadreptul și fără ipocrizie, emoției tale cele mai elementare.

Impresia pe care ți-o impune vizitarea Salonului Oficial este dacă ai stomac solid și stăpânit, o adâncă rușine. E atâta prostie și sfruntare din partea „grosului” expozanților pe deoparte din partea juriului acceptator pe de alta, atâta inconștiență și atâta josnică viclenie se denunță depe zidurile în cataplasme că greața e tăiată, revolta depășită și descurajarea te escortează dealungul celor câteva macabre încăperi în cari s'a instalat morga și cimitirul artei plastice.

Vina cea mare e desigur a juriului. Dezorientat, zăpăcit și fără curaj, lipsit de orice directivă și acoperit de un regulament absolutist care îi îngăduie să nu dea explicații, s'a condus doar de spiritul de concurență și de interesele desfacerii produselor personale. De aceea în primirea lucrărilor, instinctul de conservare a dictat. Unele spurcăciuni sunt îmbrățișate și afișate îndăins: ele întrețin confuzia în public, ca publicul să ceară autorităților oficiale și criticii cointereseate, opinia infailibilă. Ele mai sunt menite să salte prin contrast valoarea altor opere vecine, mai aproape de mediocritate și de bunul gust mijlociu. Această bănuială se datorește în special atitudinii în juriu, a pictorului

Ressu. — Autorul faimoasei prin ridicul Cortine a teatrului Național, se răsbună azi sprijinit pe guvern de vicisitudinile suferite din partea altui guvern. Despre d. Ressu, se acreditează că reprezintă arta oficială sub ministerul Goga. D-sa aplică semenilor săi tratamentul pe care el însuși l-a suportat din partea ministerului Take Ionescu — Mussolinian de data asta, d. Ressu încearcă să se puie la adăpostul flux — refluxului vremurilor politice.

În acest scop a trompetat pretutindeni o definiție a artei oficiale și scut vajnic și veșnic dealungul schimbărilor omenești. „Arta oficială, a proclamat textual d. Ressu, e ceea ce face toată lumea și ceea ce pricepe și prețuiește toată lumea”. D-l Ressu grație campaniei abile de svonuri și insinuări cari-l prezintau ca investit de d. Goga cu puteri dictatoriale, a impus câtorva confrăți recalcitranti din juriu, gustul și arta lui. Nu știm intrucât d. Goga e vinovat de apucăturile intelectualizante ale nefericitului autor al cortinei. Știm însă precis că numele d-sale a fost invocat formulă—magică, pentru acoperirea câtorva scârnavă procedee ale saloniștilor. Ne folosim de prilej, pentru a scoate din cauză pe d. Nichifor Crainic surprins ca secretar general la o împărțeață de premii și la un târg de mostre—Și nu uităm a cere d-lui Ion Miulescu bărbăția și îndrăzneala pe care o afectează, în scris, atât de bine — Riscă astfel să încapă în curând în criteriul și definiția d-lui Ressu care și l-a creiat pe măsură și numai pentru sine, bietul!

D-ra Cornelia Babic, o singură pânză de un lirism coloristic susținut Desenul oarecum viciat de intenția literară. Vervă însă, și originalitate.

D-l Adam Băițatu. Disimulează sub pastă, defecte de desen.

D-I Marius Bunescu. Se relevă ca un colorist plin de fineță când exploatează mai amplu, paleta. („Corăbii la Sultna”). Desenul n'ar trebui să lase pasul, culorii. E cazul „Portretului”

D-I H. Catargi. Vădește o vastă cultură picturală, un sigur și puternic sentiment al culorii, de după viziunea cubistă. Desenul precizează cu multă fermitate, compoziția. Acestor mari însușiri le dorim o altă atitudine; neoclasicismul e un compromis, pe care vigoarea d-sale îl va disprețui în curând.

D-na Laura Cocea, un talent nerelevat, firește, de nici un premiu, deși în anul acesta, cași anul trecut, afirmă calități indiscutabile; sensibilitate, nuanțare, sentiment, unitate, desen substanțial, culoare comunicativă.

D-I Constantinescu S. Desigur premiat, fiindcă inexistent.

D-I H. Daniel Inteligență în utilizarea mijloacelor picturale aparente inabile de un sigur efect sensibil. D-I Daniel își de-frîșează un drum promițător în surprize.

D-na Demetriade Bălăcescu. Desconsiderată de juriu: e plasată între două radiatoare, la spatele unor scaune. Motivul? fantezie, curaj, lirism și tinerețe.

D-I Dumitrescu Ștefan. „Castelul părăsit” e o pânză bine construită și cald luminată. Nu putem aduce aceleași laude celorlalte lucrări expuse.

D-I Eder Hans. Premiat pentru a compromite expresionismul și tendințele moderne. În pictură. Afectează o viziune chinată, (Van gogh) recurge la o tehnică de împrumut. (Kokoșka) nu știe desena, — căci diformare nu înseamnă lipsă ci surplus de mijloace desinatrice — și demonstrează inaptitudinea sa complexă pentru modernism.

D-ra Eleutheriade Micaela. Culoare complexă, armonioasă și nouă: d-ra Eleutheriade e un talent încâtușat de subiect, față de care nu are destule libertăți.

D-I D. Ghiață. Ghiață!

D-na Olga Greceanu. Un tablou, dintre cele mai bune compoziții ale d-sale, un svelt moment decorativ.

D-na Nadia Bulighin Pentru necunosători compromite ideea cubistă, Lucrări de academie sgârlate cu geometrie.

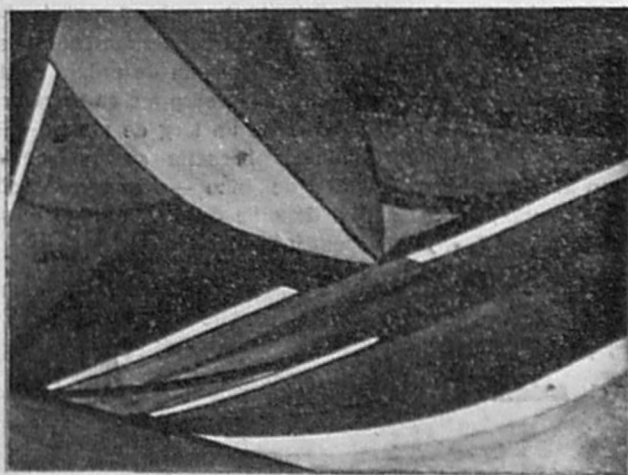
D-I Pêtre Iorgulescu. Construcție bună, în Peisaj Mecanic. Inegalitate și fard.

D-I C. Isachie expune un pogon intitulat: „Le Frisson du Colier” sau visul unei cocote în Smeură.

D-I Moscu Alexandru. Premiat pentru o lucrare conștiințioasă de acelaș juriu care premiază pe d-I Eder. Concepția Juriului?

D-I Pallady Theodor. Laudele sunt de prisos față de acest rafinat gânditor în linie și culoare.

D-I Phoebus Alexandru. Premiat. Se poate expune și la Julietta.

E. EPSTEIN (Genève)

Construcție

D-I Popescu Vasile. Reale calități pe cari la anihilează când se lasă influențat de Iorgulescu. În „Vedere pe Chei” are forța unui vizionar, tușa nervoasă și vie, desenul logic.

D-I Popp Sabin. Peisajul „la Tețcani” nepremiat, evidențiază cea mai personală lucrare a d-sale. Intențiunile nemărturisite în naturile moarte și în portret, isbucnesc spre viață în acest „peisaj” unitar.

D-ra Merica Râmăneanu. Din mai multe lucrări trimise, juriul i-a reținut domnișoarei Râmăneanu, pe cea mai puțin reprezentativă.

D-I H. N. Tonitza. Se complăce într-o formulă care a găsit prea mulți imitatori. E timpul ca d-I N. N. Tonitza să părăsească producția în serie și să facă saltul care să-i deruteze copiii „Peisajul” d-sale e deechegat și inconsistent.

D-I Soroceanu Tache premiat pentru un portret de stilizare mediocră, ilustrativă și antipicturală. În celelalte lucrări pastîșează pe Tonitza.

D-I Troteanu Remus. Prototipul a tei oficiale.

D-I Zamphiropol Dali. Contribuie cu entuziasm la banalizarea manierei Tonitza.

SCULPTURI:

D-I Baraski Const. Premiat pentru o Antinee în turtă dulce. Are și un Sfânt Gheorghe, nepremiat.

D-ra Theodora Cernat. Un cap și un basorelief: distanță imensă în concepție. Preferim independența și intensitatea cari se revelă în portret.

D-I Dimitriu Bărlad Ion. Gipsuri pentru vânzătorii ambulanti de Napoleoni, Beethoveni și papagali. Nu e premiat.

D-na Celina Emilian. Dovedește frumoasă cultură plastică o tehnică și mai ales o concepție adâncită și cupizată în operele lui Bourdelle.

D-I Oskar Han câteva lucrări cunoscute despre cari s'a mai vorbit. Dușman profund, în sculptură, al tuturor intențiilor moderne.

D-na Elena Medrea. Nu lipsește de agrement Lucrări, dintre cari cele nepremiate sunt, firește, superioare.

D-I Onofrei Mihail. Un pastîș premiat.

D-I Fr. Storck. În linia perfectului academism: construcție rece.

I. Vinea

MAILLOT-PALACE

Prin zona cercului de recrutare
Defileu cu accent englez,

Inimi roșii depe calendare
Pun Duminicile pe trapez.

Balul acesta e simplă urmare:
Pompoane din pudră de orez,
Și eardinalul roagă să cedeze!

Garda civică spre păstrare,
Duce păsările pe epoleți,
Din colivia cazarmii întreagă;
Iconar însuflețit-a pereți,
Iar ceara, pentru dans e algă.

Incepe balul blondelor gărzi!
Din rai cad lămâi și complimente,
In ochi reflectoare cu succes,
Triste-s elevele repetente,
Și complicitatea S. O. S.

Pleoapele obloanelor pe străzi,
Calea lactee ingeri noi alteră,
Vocea inginerului din echer,
Moda deschiderii de arteră,
A dispărut aicea sper....

FILIP CORSA.

HANS ARP (Zurich)

desen de Marcel Iancu

Cu Arp la Zürich

În orașul amintirilor «dada» care și — a păstrat tot aspectul ipocrit regăsesc pe vechiul meu prieten Hans Arp.

Cel mai caracteristic suflet de poet și pictor al generației mele e și cel mai ciudat om. Simplu dar gânditor, mistic dar glumeț e plin de o viclenie fantastică.

— Născut la Strasburg sunt în zilele cu soț, francez și în cele fără soț german.

— Acum despre artă trebuie să spun fără modestie că azi se fac la Paris aceleași cercetări metafizice în pictură cum făceam noi acum 12 ani. Iar în Germania s'a dezvoltat azi un curent fals de materialism așa zis: *die neue sachlichkeit* care după mine e numai ridicol.

— Dar și la Paris!

J'a viens de causer a Picasso et j'ai moi-même constaté qu'il a une seule oeuvre classique dans son atelier, c'est son fils Victor qui travaille avec son père les mêmes natures, mortes abstraites ou guitares. Singura tendință animatoare și caracteristică pentru azi este „Surréalismul”. André Bréton e cel mai puternic și surprinzător talent al poeziei noi Miro și M. Ernst sunt pictorii acestei generații cari creiază un fel de lirism pictural o nouă atitudine a omului față de univers.

— Eu continuu cercetările mele de când știi în reliefuri fantastice cari au recrutat mari succese la Paris și scriu acele versuri cari cresc din mine în momentele când îmi aparțin poate mai puțin.

— Am sub presă un volum nou: *Weisst du schwartzes du o gimnastică a limbii pe noțiuni renăscute.*

— Ador bleus-uri, schimy-urile la modă și te rog să primești cu aceasta asigurarea distinsei mele condiderațiunii pentru cetitorii Contemporanului.

Marcel Iancu

Vouloir organul modernilor din Lille (3 rue Marengo).

Din atricolul lui Del Marle:

— Certains critiques et marchands de tableaux ont clame sur tous les tons la prétendue conversion de Picasso à la peinture d'Ingres et de Raphael.

A la première fausse allerte les non — cubistes quitterent en bloc le cubisme, comme en bloc le cubisme, comme en bloc ils avaient adherer. Ne se sont — ils pas aperçu, que, la première secousse et perturbation passée, le public ne mordant pas comme certain esprit de lucre espérait, vivre en cubiste cetait vivre périlleusement.

— Aussi bien nous ne pouvons que nous rejouir de ce qu'un peu tôt on intitula „la mort du cubisme”, c'est a dire la fuite des Suiveurs.

Sturm conform promisiunii consacră ultimul său număr artei africane și australiene Reproduceri din Kongo, Sudau Gabon, Dahomey.

Salonul de artă a Sturm-ului din Berlin w 9. Potsdamer str. a deschis o sală de lectură cu 50 de reviste străine de literatură, muzică, artă, la îndemână vizitatorilor.

Contemporanul este expus.

În editura M-me Bucher va apare *Histoire Naturelle* de Max Ernst o sultă de 34 desene ale novatorului surrealist.

Index rerum virorumque prohibitorum, toaia acerbă a lui A. G. Bragaglia consacră un număr teatrului. Mult spirit, puternică inteligență imensă creație a realizat — Bragaglia.

1000 IDEI pentru interior, strânse și publicate de Alexander Koch; (Darmstadt) antologie a locuinței de bun gust. Interiorul

trăește azi o formă nouă neașteptat de simplă și atrăgătoare ne așteptat de sinceră și intimă Arhitectura noastră atât de săracă cu toate că prea încărcată va putea învăța mult gustul timpului și frumusețile sale dela aceste popoare civilizate cari au revenit la forma cea mai umilă și geometrică ca expresia rafinată a conștiinței moderne.

Aceasta carte nu trebuie să lipsească din biblioteca tânărului arhitect după cum trebuie să fie în mâna oricărui om de gust.

Pasmo 8 dir. A Cernik Praga Poesii de Seifert articole de Nezval, Frejka, Honzl, Barian.

Salonul Bragaglia Via avig mouesi 8 Roma, aduce pentru 130-a expoziție pe Grigov Scilttra un neoclasice cu multe daruri picturale.

A apărut No. 4 din **Cahiers d'Art** revista de avant garde artistică de sub direcțiunea lui Ch. Zervos.

Asigurându-și rând pe rând colaborarea tutu ror maestrilor modernismului și a scriitorilor ca Jean Cassou P. Fierenz, Thériade, Maurice Raynal etc etc pășește spre un succes sigur. Acest număr consacră un studiu ultimelor lucrări abstracte ale lui Fernand Leger cel mai decis și vehement dintre cubiști. Jean Cassou scrie despre echivalența valorilor de artă din grottele preistorice cu cele ale civilizațiilor actuale. J. Badovici aduce o serie minunat documentate de arhitecturi interioare. O cronică de Thériade despre expozițiile Lurcat, Mondzain, Ernst etc etc. D. P. Valery despre arta egipteană etc., etc.

CONFERINȚA ȚINUTĂ DE N. DAVIDESCU

(Urmare)

Asistăm astfel la crearea unui nou limbaj de artă, sau cel puțin la trecerea dintr-o cupă într-alta, a conținuturilor lor consacrate până acum. Este, în procesul acesta, revanșa artistului, sau răsăpunsul artei, față de atât de pluriformul aspect al vieții moderne. Fiecare dintre noi avem dreptul să trecem prin fața unui pictor așa cum socotim noi că ne vine mai la îndemână. Eu cu haine negre, d-ta cu haine pestrițe, vecina casei mele, cu pălărie stacojie, prietena ei cu una verde, și toți, dar mai ales toate, la o altă, cu o infinitate buimăcitoare de armonii sau dizarmonii de costume, putem să ne îmbrăcăm dorința legitimă a noastră de a place, și să ne strigăm convingerea de a fi izbutit.

Te uiți la piciorul unei femei și ți se pare o adevărată bijuterie, sau ți se pare o corabie sadea, după cum e de urât sau de frumos, găsești că mâna ei poate să fie luată drept un breloc înfrumusețător la gâtul unei principese de icoană bizantină, sau o lopată de grădinarie, că plutește, în mersul ei, ca reflexul în oglindă al unei raze de lumină, sau calcă pur și simplu ca o rață, vara, prin praf. Toate acestea sunt deosebite forme de exprimare curentă pe care le îmbracă sensibilitatea noastră.

Mărturisesc că nu văd de ce ele nu și-ar găsi echivalentul lor în pictură. Asta nu înseamnă, firește, că s'ar putea, de pildă, să torni într'un tablou icoana unei ființe ale căror picioare ar fi două corăbii, mâinile două lopeți, iar trupul o rață. Nu e mai puțin adevărat însă că nu poți lua artistului dreptul de a-și spune și el, cu mijloacele lui tehnice, impresii similare.

Or, în acest drept legitim al pictorului ca și al sculptorului, de a-și exprima, odată cu subiectul său, și impresia lui personală despre acest subiect, cu întregul aparat de asociații și disociații de idei, constituie baza artei moderne.

În cadrul acestui principiu, firește pot încăpea atâtea școli câte personalități artistice numărăm.

S'a vorbit în străinătate, ca și la noi, de altfel, de, rând pe rând, dadaism, cubism, expresionism, integralism, etc. Sunt aspectele felurite ale aceluiasi principiu de libertate personală în artă. De aici înainte lucrul se valorifică numai pe calea talentului, nu și pe cea al formulei.

Formula nu este de cât catalogarea târzie a unui fapt concret și valabil de artă, care a izbutit să se impună. Și, în această ordine de idei ideea de clasicism este mult mai largă de cât se crede. Clasicismul este, astfel consacrarea prin timp a unei formule personale de artă. Fiindcă să nu credeți d-voastră că, de pildă, între arta lui Rafael și aceea a lui Carrière, între cea a lui Rubens și cea a lui Manet, nu există tot atâtea de mari deosebiri ca între Carrière sau Manet și între deosebitele nuanțe ale artei contemporane. Și iarăși să nu credeți că un Manet sau un Carrière, ca un Delacroix chiar sau un Renoir, pentru a nu vorbi de cât de aceia dintre artiști revoluționari mai noi, care au izbutit, totuși, astăzi, să se integreze în lungul șir al clasicismului, atât de felurit — să nu credeți zic, că aceștia nu au avut de îndurat toate criticile și ironiile pe care, încă, noile tendințe de artă modernă, le primesc din partea criticii oficiale — și, iarăși, să nu credeți, zic, că între ei, păstrând succesiunea de timp, atât ca conținut de sensibilitate, cât și ca mijloace de redare, ca intelect adică, există mai puține deosebiri de cât între acești din urmă și moderniștii contemporani din toate grupările la ordinea zilei.

Au rezistat însă în trecut, cu toții, în ciuda și a criticelor aduse lor, și a deosebirilor dintre ei, ca esență și ca formă, din pricină că toți s'au desprins din același etern izvor de artă: al năzuinței de a îmbrăca un simțământ adevărat într-o haină personală, și care se cheamă talentul.

Și, Doamnelor și Domnilor.

Pentru aceasta ați fost invitați aici, și pentru aceasta și d-voastră ați bine-voit să răspundeți: S'a dovedit că cei doi artiști exponanți, prietenul meu Marcel Iancu și d-na Mihaela Pătrășcu, în haina aceasta a vremii noastre, născută din mașinismul vieții contemporane, ca și cei de odinioară, în hainele, fiecare, ale epocii lui, aduc de fapt, același izvor de artă al năzuinței de a îmbrăca un simțământ adevărat într-o haină personală, care e talentul.

PASMO

Directeur:
CERNIK

Revue internationale moderne

PRAGA XII KORUNNI 1870

ACADEMIA DE ARTA DECORATIVA. Dir.: A. VESPREMIE a deschis cursurile sale de desen, pictură, metaloplastie, batik, gravură, legătorie, reclamă etc., etc. în noul său local din Str. Câmpineanu (fost casa artei).

ANTHOLOGIE revistă de avangardă belgiană. Dir.: Georges Linze. Liege, 104 Rue Xhovémont.

L'ANTENNA Dir.: Giuseppe Fabri. Corso Garibaldi 121, Milano.

MANOMETRE Dir.: Emil Malespine. Lyon Cour Gambetta 49

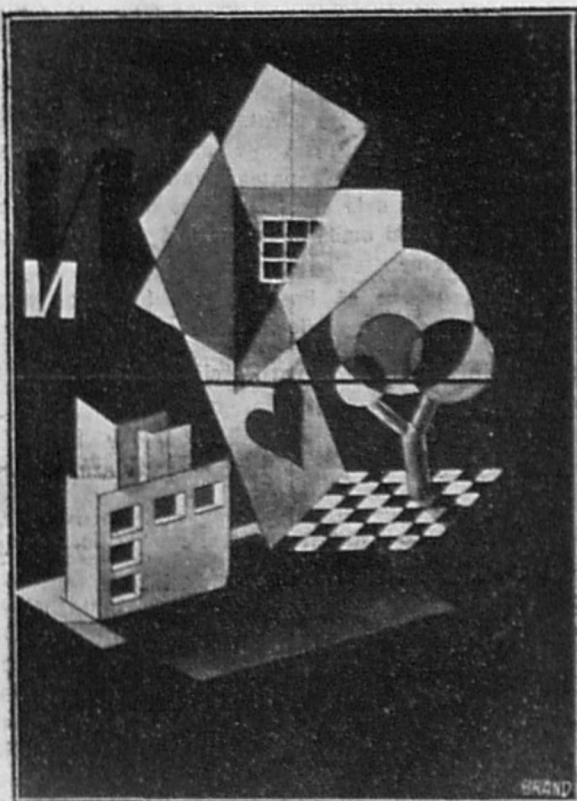
DER STURM, artă nouă. Dir.: H. Walden. Potsdamerstrasse 134 a, Berlin.

7
A
R
T
S

Hebdomadaire d'art et litterature

Boulevard Leopold 271

BRUXELLES

JO KLECK (Serbia)

Compoziție

Deutsche Kunst u. Decoration Editura: Alexander Koch Darmstadt reviste de artă și arhitectură prezintă în ultimul său număr pe *Helene Perdrat* soția cubistului Helsen. Operă foarte spirituală și personală. Acest nou talent se plasează între cele mai fecunde influențe ale lui Renoir.

M. Unold un pictor al vieții muicitoarești e un expresionist atenuat.

Interioare „distinse” de arhitectul Lucian Bernard.

Cereți „Administrației”, „Contemporanului” str. Trinității 31 cele din urmă serii din anul III IV V ale revistei.

Les Dames de Boisbrulon de *François Fasco*, Edit Kra „Collection de la Revue Européenne.” Către sfârșitul secolului trecut la castelul Boisbrulon pe malurile Loirei un cincuagenar văduv, timpuriu reumatic Léonce d'Aigrepelisse ducea o viață strămtă și tradițională între sora și cumnata sa. „Doamnele din Boisbrulon” a căror tinerețe datează încă de la Napoleon al III-lea guvernează cu despotism casa inclusiv pe slabul și timidul Léonce, clasat printre bătrâni. Mai se află și Xavier, nepotul, un foarte tânăr june, al cărui temperament și educație făcută de-un preceptor romantic îl predispune prea mult pasiunilor violente.

Venirea unei tinere domnișoare de companie, Lucy, va fi pentru Xavier o revelație; e frumoasă, plăcută, pasionată și intrigantă. Cu violență și stângăcie Xavier îi mărturisește iubirea sa, pe care ea o refuză, politicos; e prea tânăr și unchiul lui e acela pe care dânsa și-a pus ochii; Într-adevăr împrejurările o favorizează și Léonce nu întârzie să o ceară în căsătorie.

Mare scandal pentru soră și cumnată! Ele îi arată lui Léonce diferența de vârstă și situația socială dintre el și ea, îl amenință; dar iubirea îl face foarte tenace pe acest slab. În cele din urmă o ia cu sine, grație sprijinului a doi amici ai familiei, preotul și doctorul.

Odată căsătoria realizată, Lucy nu-și mai reprimă instinctele de cochetărie, spre indignarea celor două văduve. Sunt câte odată scene violente și întotdeauna o ostilitate dărză împotriva nepoțitei. Între timp Xavier revine după un an de studii la Paris; o anumită atracție pe care o are pentru fatalitate face să izbucnească din nou pasiunea sa pentru Lucy; acum când poziția ei e asigurată, ea nu va rezista atracției unui tânăr. Nu e încă amanta lui; ar fi prea primejdios în acest castel și apoi sufletului trufaș al lui Xavier îi repugnă o împărțală...

Lucy ajunge să dorească moartea bărbatului său; reumatismele lui Léonce se îndreaptă spre inimă. Într-o zi de enervare ea toarnă prea multă digitală în poțiunea lui; Léonce îi ia paharul din mâini; ea nu rezistă, el bea... și este moartea în noapte.

Nimeni nu se îndoește de nimic, nici surorile, nici doctorul. Dar Xavier, căruia Lucy îi mărturisește totul ce simte solidar cu crima ei; în măsură ce ea își revine în starea normală, ideea ispășirii îl domină din ce în ce mai mult. Ziua pe care i-a fixat-o pentru „noaptea nunței” o va duce în plimbare pe Loira și deodată va face să se scufunde barca.

Au fost găsiți înlăntuiți. Toată lumea a crezut într-un accident.

Architecture Vivante revistă apărând sub direcțiunea arhitectului Jean Badovici în „Editura Morancé 30 rue de Fleurus” la Paris este unica publicație documentată a întregii mișcări internaționale moderne în domeniul construcției.

Apărând trimestrial sub forma unui album impecabil conține nenumărate fotografii proiecte și schițe ale celor mai de seamă arhitecți.

Ultimul număr consacrat școlii Olandeze este ceea ce realitatea artei noi a cunoscut mai desăvârșit.

Nu trebuie să lipsească din biblioteca nici unui arhitect care vrea cel puțin să fie în curent cu evenimentele de artă din occident.

Pentru abonamente a se adresa la administrația „Contemporanului”.

Adieu à l'Enfance de *César Santelli*. (les cahiers du mois. Înainte de *Adieu à l'Enfance* César Santelli nu publicase decât câteva studii critice și o traducere. Această primă operă personală pe care o publică, ne impresionează, ca o confidență. Într-adevăr povestirea e atât de intimă și atât de atrăgătoare că simțim față de ea, aceleași sentimente, ca pentru un amic și nu judecăm: consimțim.

Aceste pagini foarte simple ne cuprind, ne câștigă simpatia pentru a ne mișca mai puternic: nu sunt ele o dovadă, că autorul lor este un scriitor adevărat?

Din ce este făcut talentul lui Cesar Santelli? din sensibilitate și sinceritatea fără subterfugii.

Psihologia nu-l preocupă: nu încearcă să vadă în sufletul său altceva; decât ceea ce îl atinge suprafața conștiinței. Își notează impresiunile cât mai direct posibil, pentru a le păstra cât mai proaspete. Este prea aproape de emoțiune, pentru a risca să-și confunde cuvintele și sentimentele. Și cu toate că nu se înruște de loc cu romancierii analiști ai ultimilor ani, i-a citit și a profitat de aportul lor: fără îndoială prin contactul cu ei a dobândit această finețe și această subtilă luciditate, cari fac, să nu sune fals, nici una din emoțiile exprimate în cartea sa.... Și simțim aici, acea impresie arzătoare, care dezvăluie prezența vieții.

L'homme qui devint femme, par *Sherwood Anderson*. (Les Cahiers du Mois). Sherwood Anderson ne-a făcut să pătrundem într-o lume foarte diferită de a noastră; psihologia sa posedă caracter particulare, poate tocmai pentru că elementul ei constitutiv în loc să se găsească în interiorul individului descompus prin analiză se întâmplă să fie individul însuși, individul unul și indivizibil în fața vieții.

Acest fel de psihologie se apropie mai degrabă de cea a autorilor ruși de cât a cea a autorilor noștri, misticismul înlocuit, aci printr-o dorință de activitate practică. Sherwood Anderson ne face să ne gândim adesea la un Dostoievski, care ar fi american. Zugrăvește sentimente ascunse, profunde, pe care le bănuiești foarte bogate, foarte complexe și cărora nici o analiză nu-i slăbește coloritul. Emoțiile, pe care le evocă au o savoare foarte puternică datorită faptului, că nu încearcă să le explice. Se simte apăsând asupra personajilor lui Anderson toată greutatea inconștientului lor.

Sherwood Anderson este unul din cei mai mari poeți ai Americii. De la Walt Whitman s'ar putea spune că nimeni n'a știut să vorbească despre oamenii Americii.

.... Sherwood Anderson a reușit să degajeze, fără precizie artificială și fără sentimentalitate volitională, acea sensibilitate intensă trupească și sufletească, acea bogăție de reacțiuni în celeaș timp obscură, necăutând să se intelectualizeze, și simplă, fiind condusă de instincte foarte lămurite și foarte puternice, care încearcă întotdeauna să treacă la acțiune

Celeste Ugolin de *Georges Ribemont Dessaignes* în edit. Simon Kra. Celeste Ugolin nu poate transforma decât în fapte dorința lui continuă de evadare intelectuală, și nu evadează decât pentru a merge Alurea. Din căsătoria sa cu Stella se desparte pentru a se îndrăgosti de o prostituată oarbă, pe care obișnuiește să o viziteze, ca și cum ar fi o femeie, se amuză, mistificând-o. Dar ne simțindu-se în stare să iasă din misterul acestei femei, o omoară și se constituie prizonier, dându-se drept un oarecare Iggledon portretist.

Trebuie să mistifice judecători, experți, să simuleze nebunia și în cele din urmă să evadeze din personalitatea lui Iggledon și din nebunie. Cu ajutorul unei infirmiere, el fuge. Se căsătorește și excochează o englezoaică tânără. Dar desbărat de sent-

mente, e învins întotdeauna de posesiunea omoroasă. De acum toate actele sale tind să-l libereze. Un anunț matrimonial îl face să cunoască o femeie.

Anna Zouava și o veche călugăriță Espérance Pommier.

De altfel se încurcă cu o idioată ignobilă și respingătoare, spori-rea lor îl vindecă de iubire. Întâlnirea accidentală a unei femei asemănătoare Stelei îl leagă dintr'odată de trecut și dezlanțuie o nouă criză, o evadare nu în negație ci în acțiune. La parte la furtuniri electorale însă se convinge de necesitatea unui act decisiv: ucidă un om politic român integru și neînsemnat. E condamnat la moarte.

În închisoare poartă în el gândurile cele mai înalte. Totuși în clipa cea din urmă se revoltă. Trebuie să fie dus la eșafod. Un vis prea frumos întrerupt de deșteptarea obișnuită i-a turburat ultima evadare: din viață și din moarte laolaltă. Această carte exprimă neliniștea, care preocupă astăzi atâtea spirite. Autorul încearcă să scape din secolul său prin violență interioară, ironie feroce, parodie forțată a iubirei și a vieții: este un roman fulgerător.

În editura **Alexander Koch** Darmstadt a apărut No. 5 al revistei țesăturilor și dantelelor moderne dedicat femeilor iubitoare de artă.

Pe lângă lucrările renumite ale d-rei Rosenstok-Lipsca sunt reproduceri colorate de covoare, perine, gobelinuri în toate tehnicile dela broderia englezească până la canavana de covor de Büchner, Otten-Eriedman, etc., etc.

Innen decoration Aprilie 1926. Arhitectura germană pășește cu pași repezi spre o limpezire. Influența engleză împreună cu modernismul crescând au scos-o din barocul îngâmfat de ieri. Interiorul de Wederanders, Karpensteru și alții.

A apărut în editura „**MANOMETRE**” din colecția „Donjon” o piesă de teatru în un act de *Emile Malespine*: Ah ça ira.

DE STIJL

revue d'art
moderne

Aven. Schneider 64

Clamart-Paris

Dir.

Theo V. Doesburg

Societatea teatrului de avangardă „Donjon” din Lyon de sub conducerea lui E. Malespine a jucat cu succes mare o piesă necunoscută încă de Miguel de Cervantes: *Cel doi vorbărești*.

LA VIE DE LETTRES

ET DES ARTS

Dir.: **NICOLAS BEAUDUIN**

colaborează în No. 95 Max Jacob, Tristan Tzara, Beauduin, Gleizes, Miesz, etc.

CAHIERS d'ART

Buletin lunar de actualitate artistică

Director: **Christian Zervos**

Edit.: **A Morancé**

Paris, 31 rue Fleurus

revistă luxoasă tratând probleme de plastică, arhitectură, bibliofilie, bogat ilustrată de cei mai de seamă artiști ai vremii.

Abonament anual 38 fr.

C
E
L
E
3
R
E
V
I
S
T
E

L'ART D'AUJOURD'HUI LES ARTS de la MAISON L'ARCHITECTURE VIVANTE

Ediția: **A. Morancé**

Paris VI 30-32 rue de Fleurus

de găsiți pe masa fiecărui prieten al
artei nouă

VIENT DE PARAITRE

GUGLIELMO FERRERO

Entre le passé et l'avenir

Un volume: **11.25 fr.**

Série documentaire orange

Le plus grand historien d'aujourd'hui
explique l'histoire de notre époque.

RENE LALOU

DEFENSE DE L'HOMME (INTELLIGENCE ET SENSUALITÉ)

Le „discours de la méthode” critique... — L'alchimie de la poésie pure...

Le roman de l'intelligence française...

Un volume: **13.50 fr.**

ALAIN

LE CITOYEN

CONTRE LES POUVOIRS

Temoignage d'une pensée libre sur votre temps.

KRA ÉDITEUR

Un volume: **13.50 fr.**